

Gemandateerde voorzieningen – Ondersteuningscentrum jeugdzorg

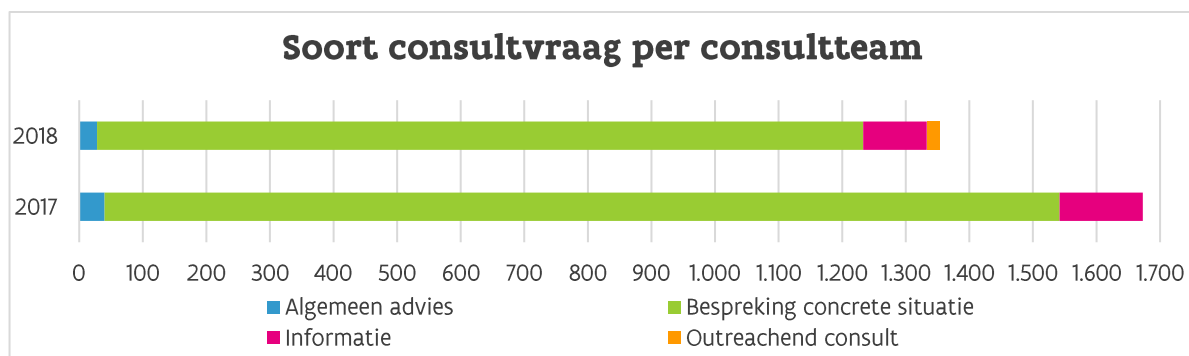
Wie zijn ze?

Consult OCJ

Jeugdhulpaanbieders kunnen telefonisch terecht bij het ondersteuningscentrum jeugdzorg (OCJ) met een consultvraag.

De consultfunctie is erop gericht om de verontrusting helder te krijgen en pistes aan te reiken die de horizon van de consultvrager kunnen verbreden. Zo ziet deze weer openingen en opties om verder aan de slag te gaan. Het 'eigenaarschap' blijft bij de consultvrager.

In 2018 zijn 1.353 consultvragen gesteld, een daling van 19% t.o.v. 2017 (n=1.673). In Limburg blijft het aantal ongeveer stabiel, in Antwerpen en Oost-Vlaanderen daalt het aantal het meest.

Referentietabel 161: soort consultvraag per consultteam
(teenheid: consultvragen) (Bron: Consulto)

Sinds 2018 wordt geëxperimenteerd met het aanbieden van outreachend consult. Dan gaan twee consultgevers ter plaatse en bieden ze consult aan een groep van jeugdhulpaanbieders die vastlopen in hun handelen in relatie tot een casus en een gedeelde vraag hebben voor het consult. In 2018 zijn zo 20 vragen gesteld voor een outreachend consult.

Maatschappelijke noodzaak

De grafiek toont het aantal unieke aanmeldingen bij de OCJ's in 2017 en 2018¹.

Een unieke aanmelding staat voor 1 procedure mano. Indien een jongere meerdere keren wordt aangemeld voor een onderzoek mano, worden meerdere procedures opgestart en ook geteld. Wanneer er verschillende meldingen voor een jongere binnen één procedure zijn, worden deze hier niet geteld.

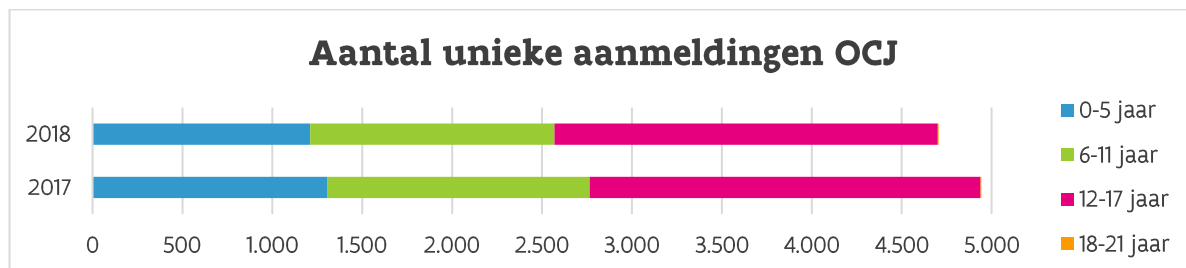
¹ Aanmelden bij het OCJ gebeurt als volgt:

- een partner in integrale jeugdhulp meldt een minderjarige aan via een motivatiedocument (M-doc);
- iemand buiten integrale jeugdhulp meldt telefonisch of schriftelijk aan;
- een cliëntstelsel kan ook zelf aanmelden.

In totaal zijn er 4.706 aanmeldingen, een daling van 5% t.o.v. 2017. De daling toont zich in elke provincie, met de sterkste daling in Oost-Vlaanderen.

In totaal zijn 4.677 unieke minderjarigen aangemeld, dus los van het aantal aanmeldingen voor deze jongere.

54% van de minderjarigen is jonger dan 12 jaar op het moment van de aanmelding, hoewel het aantal aanmeldingen in deze leeftijdsgroep het felst is gedaald. Een vierde van de aanmeldingen is voor kinderen jonger dan 6 jaar.

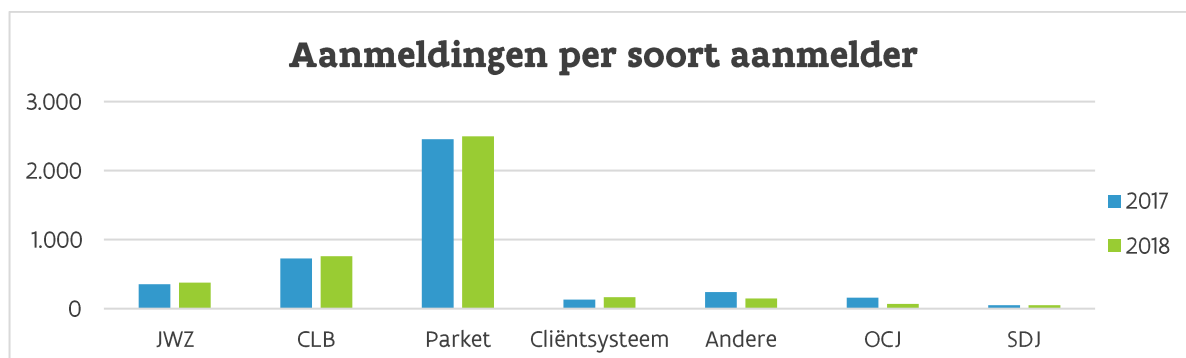
Referentietabel 162: aantal unieke aanmeldingen OCJ (teleenheid: aanmeldingen) (Bron: Consulto)

Wat krijgen ze?

Na aanmelding van een vermoeden van maatschappelijke noodzaak, start het OCJ steeds een onderzoek.

Het beeld van wie aanmeldt bij een OCJ is de voorbije jaren stabiel:

- De helft van de aanmeldingen (n=2.496) gebeurt door het Parket. Dat maakt het Parket de grootste aanmelder sinds de start van integrale jeugdhulp. Er is een stijging van 1,63% t.o.v. 2017.
- De CLB's zijn verantwoordelijk voor 1/4 van de aanmeldingen (n=761), met een stijging van 4,68% t.o.v. 2017.
- Ook voorzieningen Jongerenwelzijn kennen de weg: aanmeldingen vanuit deze hoek (n=377) stijgen jaar na jaar, met 6,20% t.o.v. 2017.
- In tegenstelling tot vroeger is er een stijging van het aantal aanmeldingen door het cliëntsysteem (n=166) met 26,72% ten opzichte van 2017.
- Aanmeldingen door andere sectoren - vooral gezondheidszorg, OCMW's - (n=147) kennen een opmerkelijke daling van 38,75% ten opzichte van 2017.
- Aanmeldingen OCJ en SDJ verwijzen naar aanmeldingen die vanuit deze diensten gebeuren bij een OCJ. Dit is vooral het geval bij dossiers waarin broers of zussen zich ook in een verontrustende situatie bevinden en men eveneens beslist tot het opstarten van de procedure mano. OCJ (n=68) kent een daling van meer dan de helft (57,23%) ten opzichte van vorig jaar, terwijl SDJ (n=49) slechts een daling kent van één persoon.

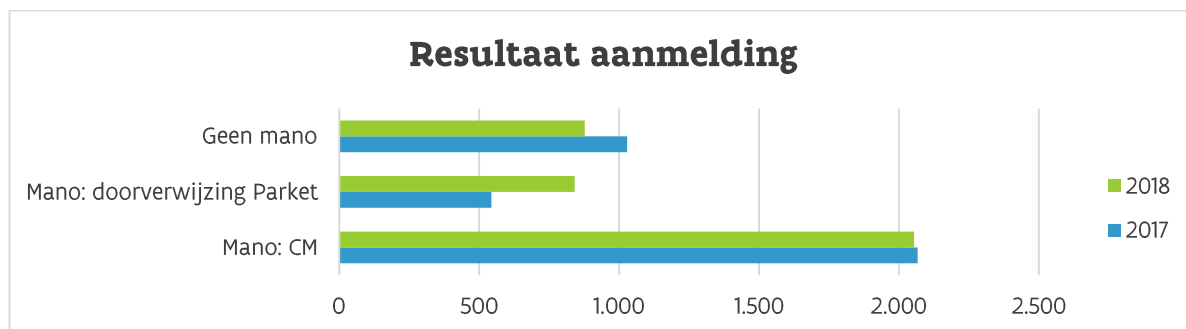
Referentietabel 163: aantal aanmeldingen per soort aanmelder (teleenheid: aanmeldingen) (Bron: Domino)

De grafiek hieronder toont het resultaat van de aanmeldingen:

- het is niet maatschappelijk noodzakelijk om in te grijpen (geen mano);
- het is maatschappelijk noodzakelijk om in te grijpen. Dan zijn er twee scenario's:

- o het casemanagement wordt gestart (mano CM): het OCJ neemt regie en organisatie van de hulpverlening op zich. Dit is het geval wanneer hulp noodzakelijk is, zonder een expliciete hulpvraag.
- o de zaak is doorverwezen naar het Parket.

Voor 77% van de aanmeldingen wordt ingeschat dat de tussenkomst van het OCJ maatschappelijk noodzakelijk is (n=2.895). Dat betekent een stijging t.o.v. 2017 (n=2.611), terwijl er nochtans minder aanmeldingen zijn. Voor bijna 30% van de aanmeldingen (n=841) is men overtuigd van de maatschappelijke noodzaak, maar is het nodig om door te verwijzen naar het Parket. Ook dit aantal is gestegen t.a.v. 2017 (n=544).

Referentietabel 164: resultaat aanmelding (teleenheid: aanmeldingen) (Bron: Domino)

Aantal doorverwijzingen

In heel Vlaanderen wordt in 31% (n=2.015) van alle dossiers (n=6.546) overwogen om door te verwijzen naar het Parket. Dit is 31% meer dan in 2017 (n=1.539). Dit doet zich vaker voor tijdens het casemanagement dan tijdens het case-onderzoek.

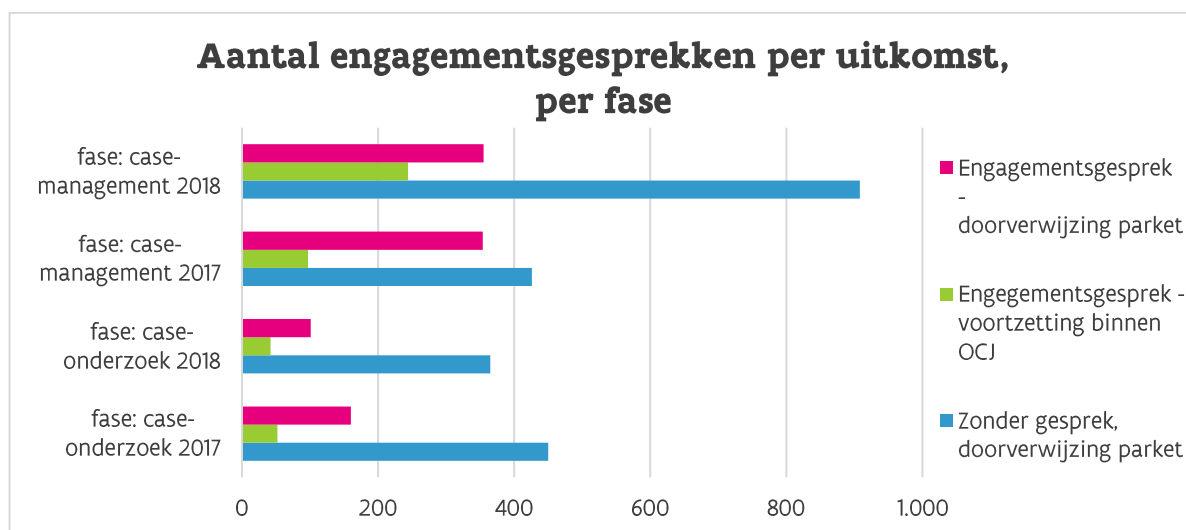
Meestal wordt niet ingegaan op het aanbod van een engagementsgesprek:

- slechts in 20% van de gevallen bij case-onderzoek (n= 143),
- in 40% van de gevallen tijdens casemanagement (n=599).

In 63% van de procedures wordt zonder een gesprek doorverwezen naar het openbaar ministerie. Er is niet ingegaan op het aanbod van een engagementsgesprek omdat:

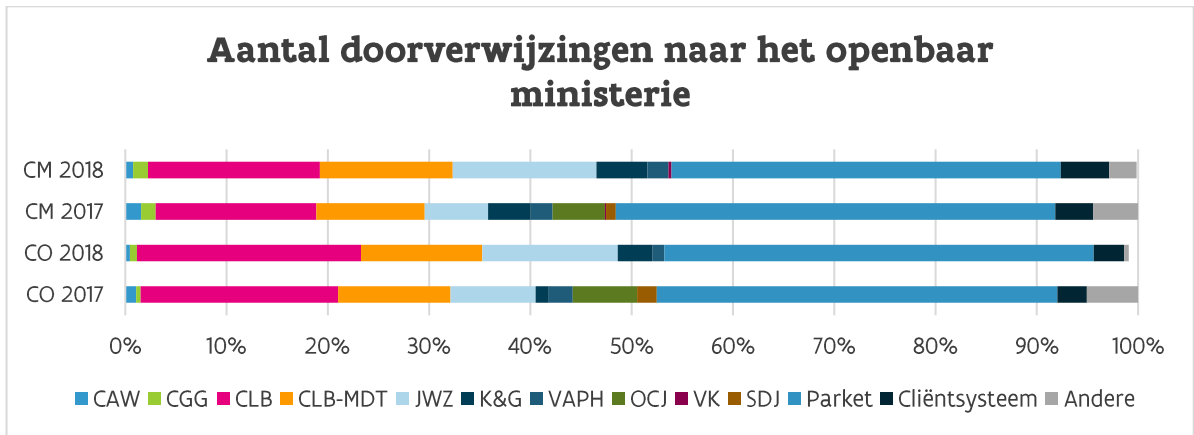
- de minderjarige geen gesprek wil of omdat hij noch gereageerd heeft noch bereikbaar was,
- er geen naleving is van een vorige engagementsverklaring.

De betrokkenheid van het OCJ wordt in 14% van de procedures (n=286) na een engagementsgesprek verder gezet, wat t.o.v. het totale aantal dossiers een percentage geeft van 4%.

Referentietabel 166: aantal engagementsgesprekken per uitkomst, per fase (teleenheid: engagementsgesprekken) (Bron: INSISTO)

De meeste minderjarigen die na een case-onderzoek of tijdens casemanagement worden doorverwezen naar het Parket, zijn oorspronkelijk ook aangemeld door het Parket of door het CLB.

Referentietabel 167: % doorverwijzingen naar het openbaar ministerie naar soort aanmelder en per fase (teleenheid: doorverwijzingen) (Bron: Domino)